

PH-14887

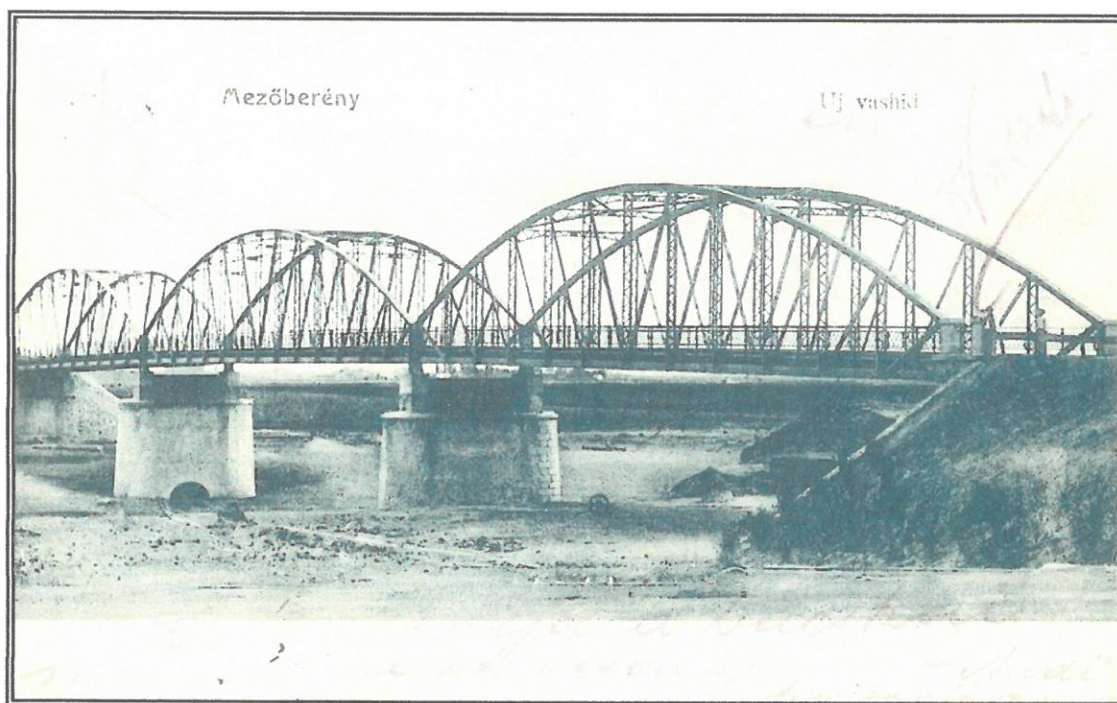
ÉRKEZETT 2017 NOV 27.

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat a

"A Kettős-Körös mezőberényi hídja."

települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette: Benyovszki Mihály
5650. Mezőberény Ady Endre u. 13

Mezőberény 2017. július 28.

aláírás

Mezőberényi Polgármesteri Hivatal			
Iktatószám: E-3105		Melléklet: 1 db	
Erkezett:		2017 NOV 27.	
Előszám:	Utószám:	Előadó:	
		M. F.	

2.) MELLÉKLET.

Ajánlás.

A Mezőberényi Kettős-Körös híd, annak ellenére, hogy szervesen nem kapcsolódik a település szerkezetéhez, mégis egynek tekinthető vele.

Összekötést adott az elmúlt évszázad idején még jelentős tanyavilággal rendelkező Kereki elnevezésű területtel, s biztosította a megye keleti részén elhelyezkedő települések vasúttal való kapcsolatát.

S nagyon fontos az az érzelmi szál is, amely arra épül, hogy nagy költőnk, Petőfi Sándort rokoni szálak fűzték Mezőberényhez, s e híd helyén lévő kompon indult Erdélybe, a Szabadságharc tábornoka Bem hívására, és aztán a Segesvári csatában végleg nyoma veszett.

Az erre emlékeztető emlékmű ott áll a híd közelében, így vált közös szimbólummá Petőfi, Mezőberény, és a híd.

A hidat 1904-ben helyezték forgalomba az akkori időszaknak megfelelő műszaki megoldásokkal és paraméterekkel. Ebből adódóan a híd három darab kéttámaszú tartó sorozata, alsópályás, csonkaszegmens alakú, oszlopos rácozósú vasszerkezet. Szerkezeti hossza 172,00 m, legnagyobb szabadnyílása a meder fölött 58,00 m. A felszerkezet 6,80 m széles, melyből a kocsipálya szélessége 4,50 m. A híd üzemi teherbírása 12 tonna.

Fennmaradt dokumentációk alapján sok helyi ember, napszámos, fuvaros dolgozott a híd építésén, így ez tovább erősíti az elődeink iránti tiszteletet, és e jelentős építmény Mezőberényi kötődését.

A többi, a megyében még meglévő acél tartószerkezetű hídon valamilyen változtatások történtek az idők során, ez az egyedüli, mely gyakorlatilag változatlan szerkezettel áll a mai napig is.

Bár a mai igényeket, és elsősorban a vonatkozó előírásokat már nem elégíti ki, eredetiségének fenntartása a kezelő szervezetnek is célja.

Ennek szellemében készült 2010-ben a híd felújítási terve, mely a fő szerkezetét nem változtatja meg, csak hozzátold egy mai elvárásoknak megfelelő kerékpársávot.

Mint Mezőberény keleti kapujának szimbóluma változatlanul megmarad.

Az ajánlásomban összefoglalt főbb szempontokat sok oldalról tárgyalja a Benyovszki Mihály által készített „A Kettős-Körös mezőberényi hídja” c. javaslat.

Ez alapján is ajánlom felvételét a Települési Értéktárba!

Mezőberény 2017. augusztus. 28.

Virág Mihály.
megyei igazgató
Magyar Közút Nzrt
Békés megyei Igazgatósága

Magyar Közút Nonprofit Zrt.
Békés Megyei Igazgatósága
5600 Békéscsaba, Szabadság tér 7-9.
0401

3.)MELLÉKLET.

A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó, hozzájáruló nyilatkozat.

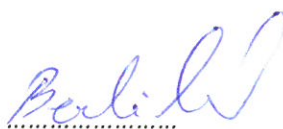
Nyilatkozat.

Alulírott Benyovszki Mihály, hozzájárulok, hogy a települési értéktárba való felvételhez elkészített, "A Kettős-Körös mezőberényi hídja." c. javaslatban szereplő képeket, a Települési Értéktár Bizottság (egyéb értéktárba kerülés esetén az illetékes értéktár bizottság) az ide illő jogszabályok betartásával szabadon felhasználhatja.

A képek saját fotóim, valamint képeslapjaim, antik képeim fotói. (egyéb fotókon a forrás jelölve)

Mezőberény 2017. július. 28.

Benyovszki Mihály.

aláírás

3.)MELLÉKLET.

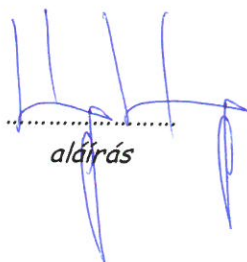
A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó, hozzájáruló nyilatkozat.

Nyilatkozat.

Alulírott Virág Mihály, hozzájárulok, hogy a települési értéktárba való felvételhez elkészített, "A Kettős-Körös mezőberényi hídja." C. javaslatban szereplő képeimet, a Települési Értéktár Bizottság (egyéb értéktárba kerülés esetén az illetékes értéktár bizottság) az ide illő jogszabályok betartásával szabadon felhasználhatja.

Mezőberény 2017. július. 28.

Virág Mihály.

aláírás

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó személy neve:

Benyovszki Mihály

5650. Mezőberény Ady Endre u. 13

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: *Benyovszki Mihály*

Levelezési cím: *5650. Mezőberény Ady Endre u. 13*

Telefonszám: *+36-20/ 9-572-752*

E-mail cím: *erimisi@szucsnet.hu*

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

"A Kettős-Körös mezőberényi hídja."

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság

☐ egészség és életmód

***X épített
környezet***

☐ ipari és műszaki megoldások

☐ kulturális örökség

☐ sport

☐ természeti környezet

☐ turizmus

- 2.) A nemzeti érték fellelhetőségének helye

<https://www.google.hu/maps/@46.8530986,21.0778999,3a,75y,19.67h,70.16t/data=!3m6!1e1!3m4!1sHIIdgxSZZwcBOSHEq5UiRbw!2e0!7i13312!8i6656>

4237. j. Bélmegyer-Mezőberény összekötő út 14+017 km szelvénye.

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

X települési

☐ tájegységi

X megyei

☐ külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása.

A "A Kettős-Körös mezőberényi hídja.", a Mezőberényt Bélmegyerrrel összekötő országutat átszelő Kettős-Körösön található. Az átkelést korábban rév-komp, majd később egy fahíd segítségével oldották meg. Az ácsolt fahídat 1879-ben kezdték építeni, és 1880-ban el is készült, a Magyar Királyi Államépítészeti Hivatal által megépített, 7x9 méter támaszközü ártéri híd és a tíznyílású, összesen 119 méter hosszú mederhíd. Azonban hamar kiderült, nem tudja ellátni hosszú ideig az átkelési feladatokat. Már 1898-ban küldöttség járt a településről Budapesten (Horváth János postamester vezetésével) a minisztériumban, hogy kieszaközljk egy új vashíd megépítését. Mezőberény 30.000.-koronát ajánlott fel a híd költségeihez. Az akkor már nagyon tönkrement fahíd, már a sűrű javítgatásokkal sem volt megfelelő az egyre növekvő forgalom ellátására.

Mitől is nőtt meg a forgalom? A Mezőberényen áthaladó vasút miatt. A vasúti szállítás olcsósága, egyszerűsége, gyorsasága, arra kényszerítette a gazdákat, hogy terményeiket eljuttassák a mezőberényi vasútállomásra, és ott vagonokba rakva jutott el a célállomásig. Így gyakorlatilag a Körös túloldalán élők, Bélmegyer, Vésztő, de még a Sárrét gazdái is ezen a hídon keltek át megrakott szekereikkel. A híd végül is 1904-ben készült el, (Bonyhai a monográfiában tévesen adja meg az 1901-es elkészülési dátumot.) szinte egyszerre a békésivel, és ikertestvéreként a Köröstarcsainak. (Így rövid időn belül 3 híd készült el a folyón 20km-es távolságon belül.) A 276,9 tonna súlyú berényi híd, Mányi József királyi főmérnök tervei alapján készült el. A híd alépítményét Pfaff Ferenc és Tsa. Gyulai vállalkozó építette, a vasszerkezetet pedig végül (többszörös versenytárgyalás kiírás, módosítás után) az Oetl Antal Vasöntöde, Gépgyár és a Nicholson Gépgyár Rt. gyártotta le és építette fel. A híd pályatestét tölgyfa pallókkal borították. Nem volt túl szerencsés megoldás, hiszen már 1921-ben cserélni kellett az addigra elkorhadt pallókat. 1924-ben egy nagyobb felújítást is eszközöltek. Az egész híd újra lett festve és a fapallókat acéllemmezre cserélték, mely azután hengerelt kavicsburkolatot kapott. A híd két oldalán pedig vasbetonból készült gyalogjárdát alakítottak ki.(A híd gyakorlatilag ma is ugyan ebben a szerkezeti állapotban látható) A híd szerencsésen túlélte a II.vh.-t, habár a robbantás szele megérintette, hiszen alá volt aknázva, de végül is robbantásra nem került sor. Azért a II.vh. és az eltelt évek eléggé megviselték a hidat, így a 60-as években egy komoly vasszerkezeti felújításon is átesett.(Egy volt kollegám mesélte, - aki az akkori Vízügynél dolgozott- a következőket. A híd javításakor a megnyúlt, elnyíródott szegecseket is cserélték. Mivel a szegecseket méretüknél fogva csak melegen lehetett elkalapálni, ezért a munkamenet a következő volt. Az ártéren volt kialakítva egy mobil kemence - vagy kovácstűzhely - amiben megfelelő hőfokra hevítették a szegecset. Ha már elérte a megfelelő hőfokot, akkor egy szaki, tűzifogóval megfogta és földobta az

egy szinttel följebb várakozónak... ő a tűzifogójával elkapta, és dobta tovább. Így került a megfelelő helyre, magasságra, ahol is a lakatosok megfelelően elkalapálták.) Azóta is volt egy-két kisebb felújítás, festés, de az eredetileg is 12 tonna teherbírására tervezett híd, már hosszú idő óta nem felel meg a mai forgalmi igényeknek.

1982-ben komplett pályaszerkezet javítást, felújítást végeztek rajta.

Az időszakosan elvégzett hídvizsgálatok figyelmeztetnek a híd állapotának lassú romlására. A szükséges felújítás, megerősítés és pályatest bővítés tervei is elkészültek 2010-ben, (lásd a terveket a mellékletben) azonban ennek kivitelezésére egyelőre nem került sor.

A híd a tervezési élettartamán (100 év) túl van, ezért a hídszerkezet teljes rekonstrukciója lassan elodázhatatlanná válik. A szerkezetében eredeti formában megmaradt közúti vashíd, még sokáig összeköttetést fog biztosítani, a folyó két partja között.

A lentebb felsorolt újságcikkekből még nagyon sokat megtudhatunk a hídról, az épüléséről, a robbantásról, a felújításokról, stb.

Régi újságcikkek.

Békésmegyei közlöny, 1885. 08. 27.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1885/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=229&layout=s

A kir. építészeti hivatal utasíttatik, hogy a mezőberényi hullámtéri híd építését, a most már minden érdekelt fél által véglegesen elfogadott irányban, tudniillik a fennálló közös híd tengelyének meghosszabbításában indítsa meg, s ezen iránynak a Tisza-Maros-Körösi érdekeltség gátjával való találkozásától ezen gátat 83.1/2 mtr. hosszban a régi gátlejáráóig 3 méterrel szélesíttesse ki.

Békésmegyei közlöny, 1886. 01. 31.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1886/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=26&layout=s

...c) Mezőberény község kérvénye ügyében, a hullámtéri híd költségeiből még fennálló 1032 írt 69 kr. tartozásának elengedése iránt. BékésGyulán, 1886. január hó 20.- án. Janosovics Pál, alispán.

Békésmegyei közlöny, 1886. 06. 03.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1886/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=99&layout=s

c) a körös-ladányi, mezőberényi és körös-tarcsai hullámtéri hidak építése 39, 053 forint összköltséggel, mely összegből a megyei közmunkaalapot 10, 293

forint 80 kr. terhelte. A kiépített hullámtéri hidak hosszmeretei: körös-ladányi 130.5 mező-berényi 63.0 mtr. Körös-Tarcsa 95.0 mtr.

Békésmegyei közlöny, 1897. 08. 01.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1897_2/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=51&layout=s

A mezőberényi híd.

Ismeretes dolog, hogy Mezőberény községe azon kérelemmel fordult a megyei törvényhatósághoz, hogy a hídjokat vegye át a vármegye. A törvényhatóság azonban a kérelmet megtagadta, kimondotta azonban, hogy kész a hídépítést hozzájárulásával lehetővé tenni, mert a berényi híd, jóllehet az építés még a község vállait nyomja, mert a vámbevételek az évi fönntartás költségeit sem fedezik, oly rossz karban van, hogy az építésre kell újból gondolni, AZ államépítészeti hivatal véleménye szerint egy vashíd 120'000 frt költséget igényelne. Az alispán, hogy az érdekeltek hajlandóságáról, melylyel az építést elősegítenék, tudomást vegyen, felhívta úgy a községet, valamint az érdekelt társulatokat, jelentsék ki, mily összegek lennének azok, melyeket az építés esetén fedezni óhajtanának? A község maga 20. 000 frtot ajánlott meg, a hosszú fokú ármentesítő társulat 10. 000 frtot, míg a Tisza-marosi ármentesítő-társulat csupán 3. 000 frt fedezésére tett ajánlatot. A beérkezett ajánlatokat a vármegye alispánja azzal terjeszti s megyei törvényhatósághoz, hogy miután a berényi híd a közlekedés szempontjából nagyon másodrendű, annak segélyezésében is csak mérsékelt áldozatokat tehet. E szerint a berényi híd ügye igen reménytelenül áll. Legjobb lenne az érdekelteket újabb tárgyalásra meghívni és a méltányosság alapján úgy intézkedni, hogy a hídfönntartás óriási terhe ne pusztán Mezőberény községét illesse. Különösen az árvízmentesítő társulatoknak nem szabadna oly szűk marokkal mérni a hozzájárulási összeget.

Békés, 1898. 01. 30.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/Bekes_1898/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=21&layout=s

A mezőberényi híd.

Mezőberényből egy küldöttség tisztelgett Vörös László kereskedelemügyi államtitkár és Abouyi Emil osztálytanácsos előtt a végett, hogy a minisztert felkérjék arra, hogy a vármegyének a berényi körös hídra vonatkozó határozatát hagyja helyben. A községnek 30, 000 frt-tal kellene a híd, építési költségeihez járulni. A küldöttséget, melynek tagjai Szekeres András bíró, Horváth János, Mucsy Mihály és Kraisz Adám községi képviselők voltak, az államtitkár szívesen fogadta s megígérte kérelmük teljesítését.

Békésmegyei közlöny, 1898. 11. 27.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1898_2/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=229&layout=s

Társulati közgyűlés.

— November 22-én. —

A körös-tisza-marosi ármentesítő és belvízszabályozó társulat kedden, f. hó 22.-én tartotta meg H. M. Vásárhelyen, a törvényhatóság közgyűlési termében évi rendes közgyűlését gróf Károlyi Tibor elnöklete alatt, mely nemcsak sima, de egyszersmind gyors lefolyású is volt.

A közgyűlésen jelen voltak az elnökön kívül: Garzó Imre alelnök, Reöck Iván királyi főmérnök. Békésmegyéből Híviár Dániel, Jurenák Gyula, Dáni József, dr. Dunay Lajos, Nóvák József, Keller Imre, Szókács István, Pikó Béla, Mikolay István, Emperl Ernő, Cs. Szabó Gergely, Kruchió Albert, Kolozsi Endre, Borbula György, Szabó János, Petneházy Ferenc, Ladányi János, Szathmáry Gábor, Mucsi Mihály, Szekeres András, Horváth János, Beinschrott János, Szél István, Szánthó Dániel, Földvári N. Lajos, Kormos Karoly, Sváb Sándor, Léderer Rudolf. Az elnök, gróf Károlyi Tibor a gyűlést megnyitván, a központi választmány éves jelentése olvastatott fel a társulat állapotáról, mely egyszerűen tudomásul vétetett.

A körösmenti töltéseknek 1 méterrel való magosítása elhatároztatott. Békésmegye alispánjának megkeresésére a közgyűlés a mezőberényi híd újraépítési költségeire 10,000 frtot megszavazott.

Békésmegyei közlöny, 1902. 08. 24.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1902_2/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=95&layout=s

A mezőberényi híd.

A földművelésügyi miniszter a vármegye alispánjához intézett leiratával a mezőberényi kettős-körösi fahíd helyébe emelendő vashíd építési költségeihez, már kilátásba helyezett állami hozzájárulás összegét ötvenezer koronában állapította meg. Ezen leirat alapján a vármegye alispánja, minthogy a híd részletes tervei már felterjesztettek a kereskedelmi miniszterhez, és a közigazgatási bejárás is megtartott, sürgős feliratot intézett a kereskedelmi miniszter úrhoz, a tervek végleges jóváhagyása és az építési engedély kiadása iránt, hogy a híd alapozási munkálatai még ez ősszel megkezdhetők legyenek.

Békésmegyei közlöny, 1902. 10. 19.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1902_2/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=198&layout=s

—Küldöttség a miniszternél.

Mezőberény községéből küldöttség járt a földművelésügyi miniszternél, azzal a kérelemmel, hogy rendelje el minél előbb a mezőberényi körösi híd építését, miután az már veszedelemmel fenyeget. A küldöttség tagjai voltak Kolozsi Endre első jegyző, Hoffman D. András bíró és Horváth János. A miniszter megígérte, hogy érdeklődni fog az ügy iránt s a lehetőséghez képest teljesíteni fogja Mezőberény község óhaját,

Békésmegyei közlöny, 1903. 04. 05.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1903_1/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=130&layout=s

...A többi folyó ügyek letárgyalása után, a teljes számban egybegyűlt presbitérium tagjai lelkes tüntetésben részesítették dr. Fábry Sándor egyházi felügyelőt, akinek pártatlan igazságszeretete, egyeneslelkűsége és nemesszívűsége, mint mindenkor, ez alkalommal is mély benyomást gyakorolt a jelenlevők szívére. A presbiterek szószólója beszédében reflektált azon általános öröme is, melyet a mezőberényiek éreznek a felett, hogy az egyház felügyelője, mint Békésvármegye alispánja s a régóta vajúdo mezőberényi körösi hidak ügyét, a minisztériumban, a mezőberényiek felkérése folytán személyes közbenjárásával és jóakaratával kedvező megoldásra juttatta.

Dr. Fábry Sándor válaszában kijelentette, hogy mint egyházi felügyelő, mindenkor örömmel és készséggel jelenik meg azon egyház körében, mely őt felügyelőjévé lett megválasztása által bizalmával megtisztelte. Ez által csak egyháza iránti kötelességét teljesíti. A mezőberényiekkel tett ilyen közvetlen érintkezése útján volt alkalma meggyőződnie arról is, hogy a község lakosságának kívánsága a hídra vonatkozólag teljesen jogosult, mert az a községnek létérdekét képezi. Örül ennek, hogy a vármegye és a minisztérium jóakarató támogatása mellett, a mezőberényi híd már a jelen évben felépülhet. Kívánja, hogy ugyanekkor az egyház hívei is a díszesen renovált templomban imádhassák a szeretet Istenét. Hatalmas éljen volt a válasz az egyházi felügyelő szavaira.

Békésmegyei közlöny, 1903. 05. 10.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1903_1/?query=vash%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=195&layout=s

Ki építi a berényi vashidat?

A megyei árlejtéseket vezető bizottság múlt vasárnap a vármegyei alispán elnöklete alatt tartott ülésében tárgyalta a mezőberényi kettős-körösi (kerek)

vashíd felszerelése s alépítményeire beérkezett pályázatokat. A vasfelszerelésekre nézve a győri magyar vagon és gépgyár részvénytársaságnak ajánlatát — mint legelőnyösebbet— fogadta el. Ez ajánlat szerint a szállítandó vas métermázsája 42.52 kor. Az alépítményekre beadott ajánlatok közül, mint legolcsóbbat Pfaff Ferencz gyulai vállalkozó ajánlatát fogadta el, ki a vállalati összegből 16.5% árleengedéssel hajlandó a munkálatokat teljesíteni.

Békésmegyei közlöny, 1903. 05. 28.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1903_1/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=235&layout=s

A mezőberényi—véstői útnak a törvényhatósági úthálózatba való felvételét a kereskedelemügyi miniszter engedélyezte és a mezőberényi Kettős-Körös híd megállapított tervei alapján az építkezést elrendelte. Az építkezési munkálatok mindenütt folyamatban vannak és remélhetőleg, a nyár folyamán teljesen befejeztetnek.

Békésmegyei közlöny, 1903. 06. 07.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1903_1/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=259&layout=s

A mezőberényi Körös-híd.

Régen sürgős forgalmi és közbiztonsági szükségét képezett a berényi rozoga körözi fahíd j átépítése. A vasszerkezet felépítésére vonatkozólag még a múlt hónap elején meg történt a versenytárgyalás s annak eredményét a közigazgatási bizottság jóváhagyta. Ezek szerint a győri magyar vagon és gépgyárral kötötték meg a szerződést. Most azonban újabb akadályra talált a felépítés. A Nicholson és Oetl-gépgyár a közigazgatási bizottság határozatát megfellebbezte a belügyminiszterhez, azzal az indokkal, hogy a maximális súlyban történt változtatást utánajánlatnak tekintették. A miniszter a jóváhagyó határozatot feloldotta s így új versenytárgyalást fognak hirdetni.

Békésmegyei közlöny, 1903. 08. 23.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1903_2/?query=vash%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=101&layout=s

Haviár Lajos főmérnök az utak, állapotáról, építéséről tett jelentést. Tudatta, hogy a mezőberényi vashíd építése eddig lanyhán folyt, felhívta a vállalkozót nagyobb munkaerő alkalmazására. Valószínű azonban, hogy a zárt határidőre nem fog elkészülhetni.

Békésmegyei közlöny, 1903. 10. 11.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1903_2/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=201&layout=s

A mezőberényi híd.

Mezőberény községe 40 ezer koronát szavazott meg a körözszi híd vasszerkezetre, való átépítésére, s a vármegye és más érdekeltek hozzájárulásával, teljesedésbe megy régi óhaja. A híd alapozási munkálatait végzik most, amely novemberben el fog készülni. Mezőberény a 40 ezer koronát már le is fizette a vármegyének.

Békésmegyei közlöny, 1903. 12. 06.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1903_2/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=309&layout=s

A kereki híd.

A Mezőberény községre nézve kiváló fontosságú, Kerekiben levő Körözhíd munkálatai nagyban haladnak előre. A pillérek már majdnem teljesen készen állanak s a vasszerkezetet, ha az idő engedi még e télen, vagy kora tavasszal építik fel.

Békésmegyei közlöny, 1903. 12. 17.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1903_2/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=334&layout=s

A békési és berényi híd.

A békési híd vasszerkezeti része elkészült és a jó eredményű próbaterhelés után, bár a földmunkák és korlátok még munkában vannak, az árvíz miatti kényszerűségből a forgalomnak ideiglenesen átadatott. A földmunkák sok nehézséggel folynak, remélhető azonban, hogy újévre teljesen átadható lesz a híd a forgalomnak. A mezőberényi híd alépítményi munkái pedig csaknem teljesen elkészültek. A vasszerkezetek gyártás alatt vannak, ezek szerelése azonban előreláthatólag csak tavasszal, a jégzajlás levonulása után lesz megkezdhető.

Békés, 1904. 05. 22.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/Bekes_1904/?query=vash%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=209&layout=s

A mezőberényi vashíd átvétele.

Mezőberény- ben a Kettős-Körösön a kereki rozzant fahíd helyett a vármegye által építtetett háromnyílású vashíd a folyó hó 17-én teljesen elkészült s a kereskedelmi miniszter rendeletére megtörtént a híd felülvizsgálata s

próbaterhelése. A kereskedelmi miniszter képviselőjében Novák Ferencz kir. mérnök foganatosította a felülvizsgálatot, melynél a megye részéről Kiss László várm. aljegyző, mint kiküldött, az államépítészeti hivatal részéről Tiszay Géza s. mérnök s a híd vasszerkezetét készítő Oetl s Nikolson cég képviselőjében Láng mérnök voltak jelen. A próba megterhelés után a szakértők megállapították, hogy a híd teljesen kiállotta a teherpróbát s ennek megfelelően rögtön átadott a forgalomnak s a régi híd pedig elzáratt, amelynek bontását már megkezdték.

Békés, 1904. 11. 27.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/Bekes_1904/?query=vash%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=482&layout=s

A mezőberényi kettős körösi (kereki) vashíd átvétele.

Folyó hó 23.- án történt meg a kereki vashíd átvétele, amelyen a vármegye részéről dr. Daimel Sándor, vármegyei főjegyző volt jelen, a kereskedelmi miniszter kiküldöttjeként Beke kir. főmérnök vett részt, ki a hídnak a forgalomban való végleges átadását véleményezte.

Békésmegyei közlöny, 1906. 09. 30.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1906_2/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=179&layout=s

Egy vállalkozó kártérítési keresete.

Nemrégiben hírt adtunk arról a kártérítési keresetről, amelyet Pfaff Ferenc gyulai vállalkozó indított a megye ellen a mezőberény-békési híd építésének leszámolója folytán visszatartott néhány ezer koronáért. Az annak idején megtartott egyezkedési tárgyalást intéző vegyes-bizottság a vállalkozó keresetét véleményadás végett áttette az államépítészeti hivatalhoz. Itt elkészülvén a javaslat, amelynek részletei természetesen ma még ismeretlenek a legközelebbi napokban újabb egyezkedésre összeül az ügy békés elintézésére kiküldött vegyes bizottság.

Békésmegyei közlöny, 1906. 10. 07.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1906_2/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=193&layout=s

Pörösködik a vármegye.

Most már csakugyan pörösködik a nemes és nemzeti vármegye. Pörösködik, mivelhogy „musszaj”, ennél a furcsa szónál pedig nincs nagyobb úr. Van hát kedve a tens vármegyének, vagy nincs, egyre megy. Merthogy addig egyezkedtek Pfaff Ferenc vállalkozóval, amíg nem tudtak megegyezni. Ennek a pörnek pedig már ismeretese az előzményei. Pfaff Ferenc vállalkozó ugyanis a békés-mezőberényi

hidak építéséből kifolyólag visszatartott 18. 802 korona erejéig indított kereseti igényt a megye ellen. Az első egyezkedési tárgyalás az államépítészeti hivatalt kérte fel bírónak, amelynek véleményezése alapján csütörtökön egyezkedtek. A vállalkozó ez alkalommal is ragaszkodott keresetéhez, míg a megye képviselte amellet érvelt, hogy a vállalkozó által elkövetett késedelem folytán jogosan megilleti a megyét 4900 korona kötbér, amelynek levonása után hajlandó a követelt kártérítési összeget I kifizetni. Pfaff azonban kijelentette, hogy a kérdés illetően megoldásába nem hajlandó belemenni, hanem per útján keresi igényeinek kielégítését. A vállalkozó a napokban be is adja keresetét s azt a gyulai kir. járásbíróság fogja tárgyalni.

Békésvármegye Hivatalos Lapja, 1910. 12. 21.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesVarmegyeHivatalosLapja_1910/?query=vash%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=344&layout=s

... a békési és mezőberényi vashidak mázolásai munkálatai vállalatikig elvégeztettek s felülvizsgálatuk, megejtetett

Körösvidék, 1921. 02. 24.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/Korosvidek_1921_01-03/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=178&layout=s

Körös hidak közül a békési Kettős-Körös híd korhadt pallózatának kicserélése folyamatban van; a mezőberényi Kettős-Körös híd pallózatának teljes kiváltásához, nemkülönben az államúti, köröstarcsai Kettős-Körös híd pallózatának kiegészítéséhez és helyreállításához szükséges faanyagok beszerzése iránt az intézkedések megtétettek.

Körösvidék, 1922. 10. 08.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/Korosvidek_1922_10-12/?query=vash%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=29&layout=s

— Javítják a berényi vashidat.

A megyében lévő vashidak közül a legrosszabb állapotban van a mezőberényi, melynek a pallózata teljesen elkorhadt és már hosszú idő óta vár javításra. A minisztériumból most érkezett le az értesítés, hogy a mezőberényi vashíd pallózatát átépítetik. A hamar elkorhadó fapallók helyett most betonkockákból készítik el az új híd pallózatát.

Békésmegyei közlöny, 1924. 06. 06.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1924_2/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=239&layout=s

Nincs elég pénz hídépítésre.

A mezőberényi Kettős-Körös hídjának át- és újjáépítésére a község a vármegye útján pénzbeli segílyt kért a Kereskedelmi Minisztériumtól. A válasz most érkezett meg a vármegyére és abban közli a miniszter, hogy a hídátépítés községeire már eddig folyósított 8 és fél, majd 25 millió koronán felül újabb 75 millió koronás kedvezményes kamatozású kölcsönt ad az állam, 4 év alatt való törlesztésre. A miniszter végül közli, hogy a híd újjáépítésének összes költségeit viselni nem tudja, mivel fedezet hiányában nem áll elég költség rendelkezésére. Ez azt jelenti, hogy a híd többi költségét a vármegyének kell előteremtenie.

Körösvidék, 1924. 09. 05.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/Korosvidek_1924_09-10/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=13&layout=s

*A szeghalom-vésztői út földmunkája 7 kilométeres szakaszon készen van. A gyomai Hármas, a mezőberényi Kettős-Körös hidak nagyobb javításon mentek keresztül, a szeghalmi gőzmalmi híd, építési munkálatai pedig rövidesen megkezdődnek. A közúti alap pótköltségvetése kereken 1*75 milliárd.*

Békésvármegye Hivatalos Lapja, 1924. 12. 24.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesVarmegyeHivatalosLapja_1924/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=397&layout=s

...azután elintézte még a körösladányi vasútállomáshoz vezető út hengerelését és most ment át a mezőberényi Kettős-Körös híd új kavicspályájának lehengereléséhez, ahol egy- úttal a vasbeton gyalogjáró betonozási munkája is megindul. ...

Békésmegyei közlöny, 1925. 08. 11.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesmegyeiKozlony_1925_3/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=162&layout=s

...Ugyancsak megtekintettem a mezőberényi Kettős-Körös hidat is, amely mintegy 2 1/2 milliárd költséggel lett átalakítva s mindkét hídfő új kőkúpokkal lett ellátva.

Békés Megyei Hírlap, 1999. 12. 11.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesMegyeiNepuj sag_1999_12/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=167&layout=s

Ki köszönje meg neki?

Kevesen tudják: a berényi hidat negyven éves korában halálra ítélték. A visszavonuló németek utasítására magyar tűzszerészek aláaknázták. A „kegyelemdőfést” a ma 73 éves Adamik Pálnak kellett volna megadnia.

— A második világháború vége felé, 1944 augusztusában húsz berényit, tizenhat-tizenhét éves leventéket behívtak katonai szolgálatra. Valamennyiünket a híd védelmére osztottak be. Civilben, derékszíjjal, tölténytáskával, puskával és maroknyi lőszerrel adtuk a szolgálatot. Kezdetben két-, majd egy- óránként váltottuk egymást, szeptember derekától megkettőzték az őrséget. Ekkoriban a környező kukoricásban és a Laposi - kertekben ejtőernyőket találtak, melyek bizonyították: az orosz felderítők Berény határában értek földet. Szeptember végén harminc-negyven elcsigázott, visszavonuló SS-katona oldalkocsis motorkerékpárral jött a hosszúfoki csatorna partján, s mentek a falun keresztül Gyoma felé. Október első napjaiban két magyar tűzszerész hívott magához, csak annyit mondtak: „Kicsi, ma nem mégyszolgálatba...”

Éjjel aztán munkához láttunk: több, a híd pilléreire elhelyezett, televízió-méretű robbanószerkezetet kellett beélesítenünk. A híd alatt, a víz felszíne felett, az acél- szerkezeten négykézláb másztunk, a lámpát a szánkban tartva világítottunk, s hajnalra végeztünk: pókháló- szerűen bevezetékeztünk, beélesítettünk mindent. „No, Kicsi, úgy robbantsd fel a hidat, hogy ez a koszos falu is eltűnjön” - adták ki az utasítást. Reggel aztán a visszavonuló magyar és német katonák megerősítették a hírt: a közelben vannak az oroszok. Fél tíz tájban megszűnt a menetoszlop, kis idő múlva jött még egy kocsi, mely felvette az irányító német katonát. Később kiderült, ő volt az utolsó, aki átjött a hídon. Ekkor kellett volna nekem akcióba lépnem, amihez nem volt lelki erőm...

Október 6-án, délben álltam szolgálatba, a híd herényi oldalán. Egy óra tájban a falu felől három harckocsi közeledett. Messze voltak, nem láttuk, hogy milyen tankok. Biztos, ami biztos, a puskákat, a tölténytáskákat és a lőszereket átvittük a Körös túlsópartjára, civilként álltunk az út mellett, amikor odaértek az orosz tankok, mert addigra az is kiderült. Negyedórát vártak, egyszer csak kinyílt a teteje, a benne ülők német katonákat kerestek, a hídra viszont nem mentek fel. Ekkor már sem német, sem magyar katonák nem voltak a környéken, ugyanis még délelőtt elpucoltak. Nemsokára helyben megfordultak, s elmentek. Később tudtuk meg, hogy az orosz tankok eltévedtek, véletlenül keveredtek a híddhoz.

Parancsnok nélkül maradtunk, s tanakodtunk, mitévők legyünk. Ügy döntöttünk: hazamegyünk. A fegyvereket eldobáltuk, majd mindenki indult a dolgára, azóta sem keresett bennünket senki.

Hogy a hidat miért nem robbantottam fel? Mert nem volt szándékomban, én annál jobban szerettem, s tudtam, hogy mit jelent a térségben. A két csirkefogó tűzszerész is féltette az irháját, ők is még az oroszok érkezése előtt kereket oldottak. A vezetékeket letéptem, a gyutacsokat kiszedtem, majd én is hazamentem. A háború után még egyszer-kétszer átmentem a hídon, majd megnősültem, és Csabára költöztem. Negyven évnél több, hogy arra jártam.

— SZ —

A mezőberényi „öreg” most 95 éves.

Alig néhány kilométerre egymástól, szinte ikertestvérekként kötötte össze a Kettős-Körös két partját a köröstarcsai és a mezőberényi híd. Teljesen egyformák voltak, tervezőjük egyazon személy volt, az acélszerkezeteket viszont más és más cég gyártotta.

A köröstarcsai híd éppen száz éve készült el, az acélszerkezet kivitelezője a Schlick-féle Vasöntöde és Gépgyár volt. Két év alatt épült fel, s 1899 januárjában helyezték forgalomba, ám a hetvenes években már nem felelt meg a kor, a forgalom követelményeinek. Tőle „kőhajításnyira” épült fel az utódja, a korszerű, szabadon szerelt, 170 méter hosszú, feszített vasbetonhíd, melyet 1977. november 1-jén helyeztek üzembe. A régi acélszerkezetű hídra pedig kimondták a halálos ítéletet: 1978-ban elbontották...

A 276,9 tonna súlyú berényi ikertestvére viszont ma is áll. Mányi József királyi főmérnök tervei alapján ezt a szerkezetet az Oetl Antal Vasöntöde, Gépgyár és a Nicholson Gépgyár Rt. készítette. A gyártók mellett az alépítmény kivitelezésében részt vett még a Pfaff Ferenc és Társai építési vállalkozás is. Ez a szegecselt híd is két év alatt készült el, s 1904. november 24-én adták át a forgalomnak. Azóta is — az időjárás függvényében — fontos szerepet tölt be Mezőberény és Bélmegyer közötti (eddig ki nem épült) 4237 jelű (föld) út forgalmában. Mi sem bizonyítja jobban a berényi híd szükségességét: a folyó átkelési szakaszának közelében 1880-ban a Magyar Királyi Államépítészeti Hivatal megépítette a 7x9 méter támaszközü ártéri hidat és a tíznyílású, összesen 119 méter hosszú mederhidat. Néhány évig állt is ez a fahíd, ám a jeges árakkal nem bírta.

A Kettős-Körös mai berényi hídjának járófelülete 15 centiméter vastag tölgyfapallóból készült, majd ezt a járószerkezetet 1925-ben vaslemezre cserélték ki. A második világháború nem kímélte az acélmonstrumot. A sérüléseket a hatvanas években javították ki. Kissé viseletesen, de napjainkban is eredeti formájában büszkélkedik a 95 éves „öreg”, a megye egyik legrégibb vashídja. — szekeres —

Békés Megyei Hírlap, 2001. 09. 27.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesMegyeiNepujzag_2001_09/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=330&layout=s

Közúti információ.

A Békés Megyei Állami Közútkezelő Kht. tájékoztatása szerint a bélmegyer-mezőberényi összekötő úton a mezőberényi Kettős-Körös híd hídvizsgálati munkálatok miatt ma 8.30 és 15.00 óra között félszélességben lezárásra kerül.

Békés Megyei Hírlap, 2003. 03. 31.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesMegyeiNepujzag_2003_03/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=383&layout=s

Hat évtized után épül az út.

A napokban a kivitelezők hozzáláttak a PHARE-támogatással a Bélmegyer—Mezőberény között — a '30-as években elkészült a földmunkák egy része — épülő 7,6 kilométer hosszú, hat méter széles út kivitelezéséhez.

Bélmegyer.

Gőzerővel folyik a tereprendezés, kamionok szállítják a követ, föld- munkagépek zaja veri fel a táj csöndjét. A 400 millió forintos beruházás a bélmegyeri önkormányzat gesztorságában készül, megvalósításához a Békés Megyei Területfejlesztési Tanács 25 millió, Bélmegyer és Mezőberény együttesen 25 millió forinttal támogatja a beruházást. Az építkezéssel kapcsolatban kisajátításra került egy, körülbelül 1600 négyzetméteres erdőterület. A beruházással egy időben, a Kettős-Körös mezőberényi hídját is megerősítik, és autóbusz-közlekedésre alkalmassá teszik, később a súly-korlátozást is feloldják. Az új út a DEBMUT Rt. kivitelezésében épül, elkészültével a térségből nyugat és a főváros felé irányuló közúti forgalom utazási ideje jelentősen lerövidül, ugyanakkor a vasúti fővonal hamarabb elérhető. Mindez azt is jelenti: Bélmegyertől nem 36 kilométert, hanem csak 14 kilométert kell megtenniük közúton azoknak, akik vasúton szeretnének továbbutazni. A program szerint az utat legkésőbb ősszel adják át.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett.

*A hidak mindig összekötnek valamit. Amíg nem volt meg a „vashíd” addig is volt összeköttetés ezen a helyen a két part között, hiszen mind Nemeskerek, mind pedig Mezőberény évszázadok óta lakott hely. Ahogyan a technikai fejlődés engedte, úgy javult az átkelési lehetőség is. Eleink valószínűleg gázlókon, keltek át, később csónakokkal, majd megjelent a rév, a komp. Ezt váltotta le 1800-as évek utolsó harmadában épült, ácsolt fahíd. Nem volt túl hosszú életű, hisz az áradások nagyon megviselték. 1904-ben lett kész a „vashíd”, amely azóta is állja az idő megpróbáltatásait. Többször volt felújítva, mind a pályatest, mind pedig a vasszerkezet. Állapota eléggé megviselt már, azonban súlykorlátozással, a mai napig használható átkelésre. Indoklásom legelején írtam az összekötésről... még valamit összeköt... Petőfit és az 1848-as csatateret Mezőberénnyel, hiszen Petőfi itt kelt át a folyón, hogy Bem seregéhez csatlakozzon. Igaz akkor még nem hídon, hanem révvel. (emlékoszlop jelöli a helyet) Mezőberénynek, a mezőberényieknek fontos ez a híd, mind közlekedésileg, mind pedig kultúrtörténetileg, így mindenképpen javaslom a mezőberényi Kettős-Körös hídjának a Települési Értéktárba való bekerülését a **"A Kettős-Körös mezőberényi hídja."** c. javaslat alapján.*

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Bonyhai(Eiler) Mihály: Mezőberény monográfiája.(1934)

www.hungaricana.hu

www.mezobereny.hu

www.benyovszkimihaly.hu

Magyar Közút Zrt. Tervtára

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III.

MELLÉKLETEK

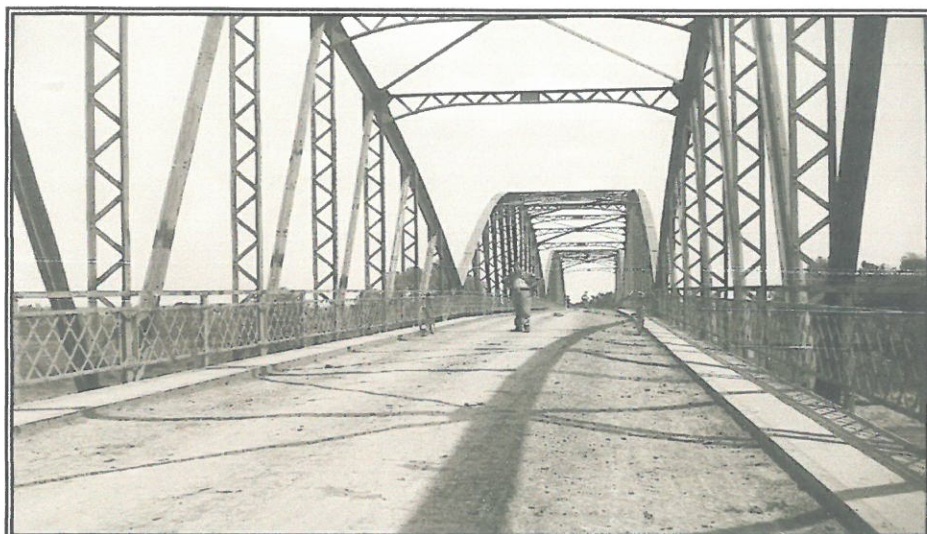
1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

1.) Melléklet.

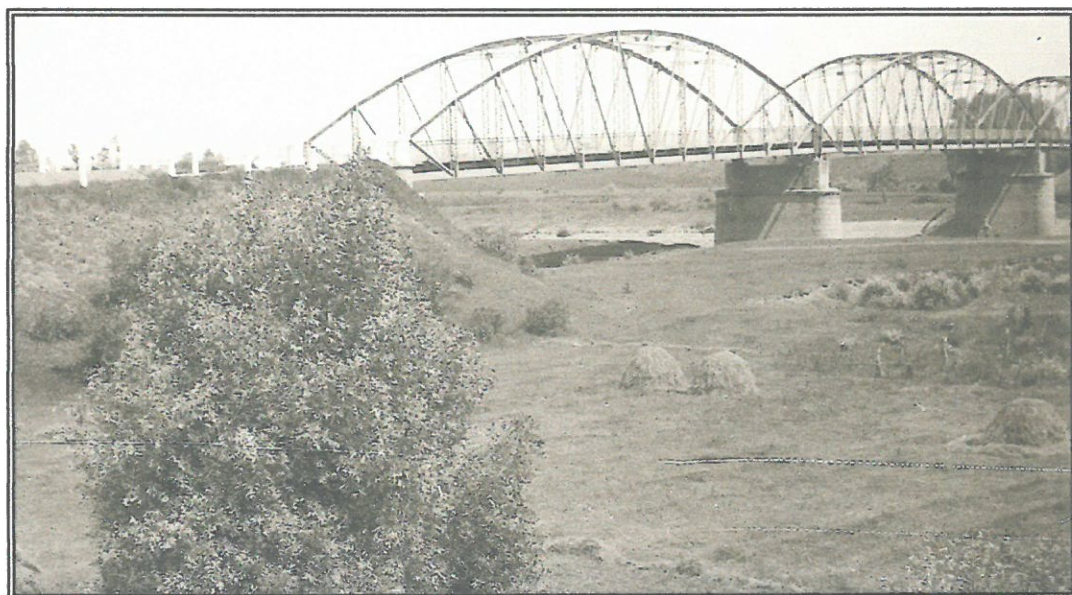

2 db. képeslap, 1904-ből.

*Két fotó a hídról
1934-ből.*

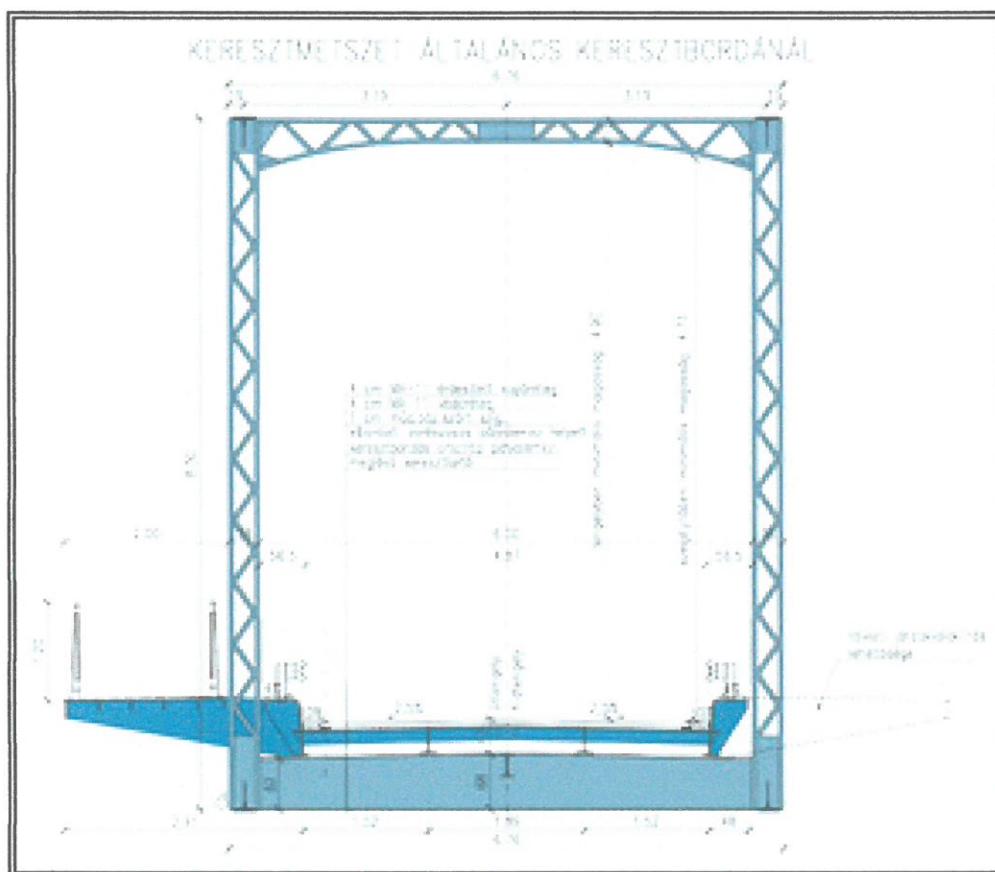
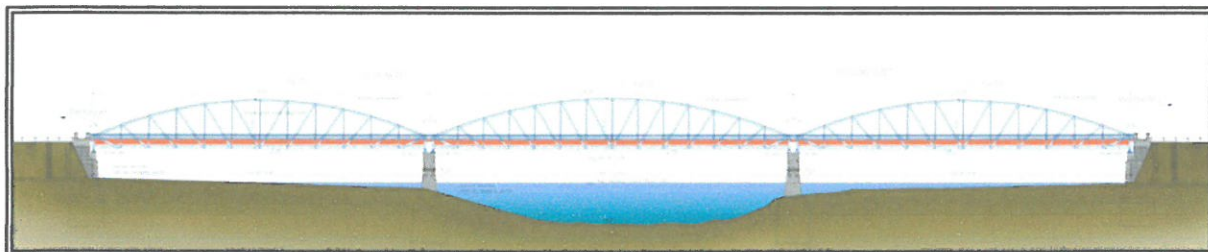
*A hídon található, a
gyártót és gyártási
évet jelző tábla.*

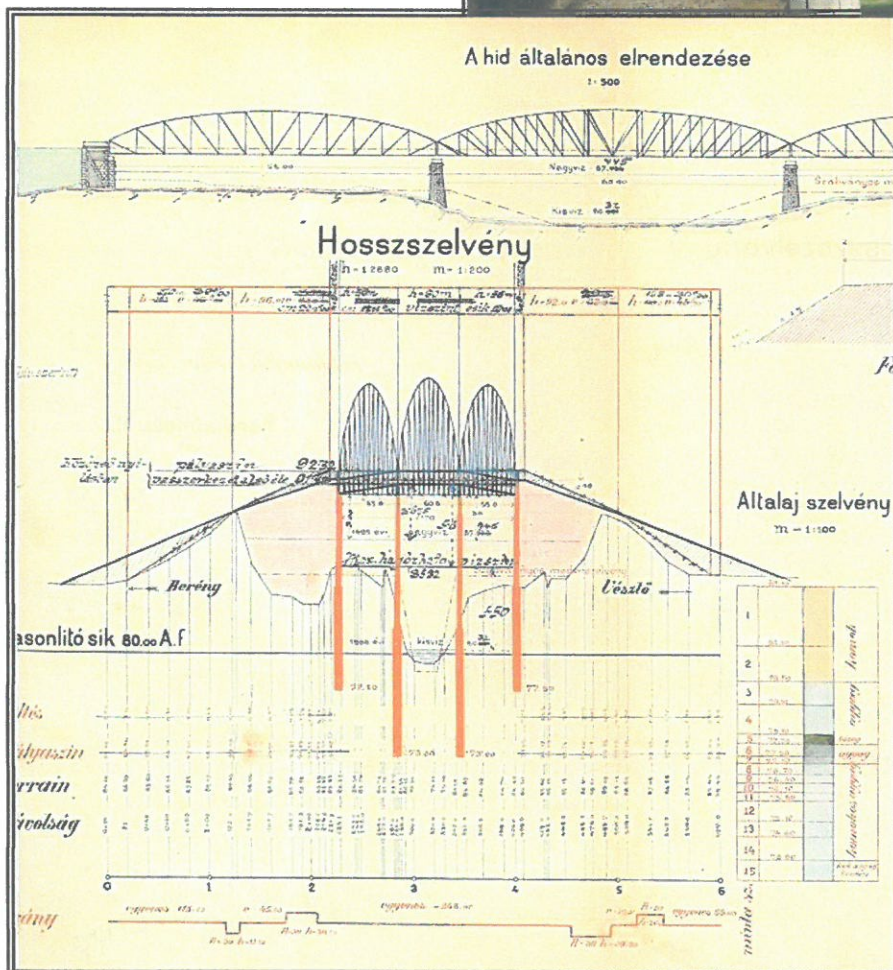
A híd megerősítésére, felújítására készült tervek 2010-ben.

[http://www.specialterv.hu/4237_j_Belmegyer-](http://www.specialterv.hu/4237_j_Belmegyer-Mezobereny_ok_ut_14_023_km_szelvenyeben_levo_Mezoberenyi_Kettos-Koros_hid?p=82)

[Mezobereny_ok_ut_14_023_km_szelvenyeben_levo_Mezoberenyi_Kettos-Koros_hid?p=82](http://www.specialterv.hu/4237_j_Belmegyer-Mezobereny_ok_ut_14_023_km_szelvenyeben_levo_Mezoberenyi_Kettos-Koros_hid?p=82)

Virág Mihály fotói.

*A híd eredeti
tervrajza.
Megtalálható a Magyar
Közút Zrt.
Tervtárában.*

Békés Megyei Hírlap, 1999. 12. 11.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesMegyeiNepujzag_1999_12/?query=h%C3%ADd%20mez%C5%91ber%C3%A9ny&pg=167&layout=s

